

Άργησε τρία χρόνια να γίνει

Του Πολ Στριτ

Στα τέλη της δεκαετίας του 1960 και στις αρχές της δεκαετίας του 1970, ήταν χαρακτηριστικές οι συγκρούσεις μεταξύ συνδικαλιστών οικοδόμων και μελών του αντιπολεμικού κινήματος στη Νέα Υόρκη και σε άλλες μεγάλες πόλεις. Πόσο διαφορετική είναι σήμερα η εικόνα! Δεν πρέπει ποτέ να υποτιμάμε τη δύναμη που έχει η κοινή για όλους καταλυτική μίζερα να βοηθά τους ανθρώπους να ξεπερνούν τις διαφορές τους και να διαπιστώνουν τα κοινά συμφέροντά τους.

«Πρέπει να κάνετε τους ανθρώπους να κατανοήσουν ότι δεν είναι μόνο οι φοιτητές που αποφάσισαν να καταλάβουν τη Γουόλ Στριτ. Είναι πραγματικά η Μείν Στριτ, δηλαδή οι άνθρωποι του λαού», δήλωσε ο Τοαρλο Τζένκινς του Συνδικάτου Εργαζομένων στις Συγκοινωνίες. «Αυτό», πρόσθεσε ο Τζένκινς, «άργησε τρία χρόνια να γίνει. Για τους 500 πλουσιότερους της λίστας του «Fortune», για τις τράπεζες και τις αυτοκινητοβιομηχανίες έχει ληφθεί πλήρης μέριμνα. Όμως, οι άνθρωποι ακόμη υποφέρουν και χρειάζονται δουλειές». Ο Τζον Σάμουελσον, επικεφαλής του ίδιου τοπικού παραρτήματος του συνδικάτου μίλησε για το πόσο κυριαρχεί και εκμεταλλεύεται το 1% το υπόλοιπο 99%. «Δεν μπορούμε να βρισκόμαστε στους διαδρόμους μιλώντας με πολιτικούς. Να βγούμε στους δρόμους».

Δεν αφορά τους πολιτικούς καθ αυτούς. Ο κύριος θεσμικός στόχος είναι η άρχουσα οικονομική τάξη, που κινεί τα νήματα πίσω από τις ιδιαίτερα προσοδοποιήσιμες κεντρικές «εκλογικές φαντασμαγορίες» (Νόαμ Τσόμσκι) για τις οποίες το μεγάλο κεφάλαιο και η μεγάλη σκηνή των ΜΜΕ κάθε τέσσερα χρόνια μας λένε «αυτό είναι πολιτική» -η μόνη πολιτική που έχει σημασία.

«Άργησε τρία χρόνια να γίνει». Για σκεφτείτε τη ριζοσπαστική σοφία αυτού του σχολίου, που βγήκε από το στόμα ενός ανθρώπου της βάσης του συνδικάτου, από μερικές εκατοντάδες θαρραλέα παιδιά της αντικουλτούρας και μερικούς καναδούς εξεγερμένους της αντιδιαφίμησης.

Ακούγοντας τον Σάμουελσον και τον Τζένκινς, θυμήθηκα τα σχολία του αείμνηστου μεγάλου Αμερικανού ριζοσπάστη και ιστορικού Χάουαρντ Ζιν σχετικά με τα αυστηρά όρια που βάζει στην προοδευτική αλλαγή η στενά οριζόμενη εθνική πολιτική και το σύστημα του ενάμιου κόμματος, που είναι κομμένο και ραμμένο στα μέτρα των μεγάλων επιχειρήσεων. «Το πραγματικά κρίσιμο ζήτημα», συνηθίζει να λέει ο Ζιν, «δεν είναι ποιος εδρεύει στο Λευκό Οίκο, αλλά ποιος καταλαμβάνει τους δρόμους, τις καφετέριες, τα κυβερνητικά κτίρια, τα εργοστάσια. Ποιος διαμαρτύρεται, ποιος καταλαμβάνει τα γραφεία και διαδηλώνει - αυτά είναι τα πράγματα που καθορίζουν τη συμβαίει».

Φυσικά, όπως ήξερε ο Ζιν, το θέμα δεν είχε να κάνει μόνο με τις πορείες, τις καταλήψεις και τις λοιπές εκδηλώσεις. Επρόκειτο, επίσης, ουσιαστικά για το δύσκολο καθημερινό έργο της οργάνωσης. Να πώς έβλεπε το θέμα στο απόγειο της «εκλογικής τρέλας», που θεωρούσε ότι «κατέλαβε ολόκληρη την κοινωνία, ακόμη και την αριστερά» την άνοιξη του 2008:

«Η φρενίτιδα των εκλογών καταλαμβάνει τη χώρα

κάθε τέσσερα χρόνια, διότι όλοι έχουμε ανατραφεί πιστεύοντας ότι η ψηφοφορία είναι καιρία για τον καθορισμό του πεπρωμένου μας, ότι η πιο σημαντική πράξη στην οποία μπορεί να συμμετέχει ο πολίτης, είναι να προσέλθει στην κάλπη και να επιλέξει τη μία από τις δύο μετριοτήτες που έχουν ήδη επιλεγεί πριν από εμάς για εμάς».

Και, δυστυχώς, ο προεδρικός διαγωνισμός έχει γοητεύσει φιλελεύθερους και ριζοσπάστες εξίσου... Δεν υιοθετώ κάποια υπερ-αριστερή θέση ότι οι εκλογές είναι αμελητέες και ότι θα πρέπει να αρνούμαστε να ψηφίζουμε για να διατηρούμε την ηθική καθαρότητα μας. Ναι, υπάρχουν υποψήφιοι που είναι κάπως καλύτεροι από άλλους, και σε συγκεκριμένες ώρες εθνικής κρίσης (κατά τη δεκαετία του 30, για παράδειγμα, ή αυτή τη στιγμή), όπου ακόμη και μια μικρή διαφορά μεταξύ των δύο κομμάτων μπορεί να είναι ζήτημα ζωής και θανάτου.

Μιλώ για την αίσθηση του μέτρου που χάνεται μέσα στην εκλογική τρέλα. Θα υποστηρίξω έναν υποψήφιο έναντι άλλου; Ναι, για δύο λεπτά - όσο χρειάζεται για να τραβήξω το μοχλό προς τα κάτω στην κάλπη.

Όμως, πριν και μετά από αυτά τα δύο λεπτά, το χρόνο μας, την ενέργεια μας, θα πρέπει να τον δαπανούμε στην εκπαίδευση, στην προπαγάνδα, στην οργάνωση των συμπολιτών μας στο χώρο εργασίας, στη γειτονιά, στα σχολεία. Στόχος μας πρέπει να είναι να οικοδομήσουμε, με κόπο, υπομονή, αλλά δυναμικά, ένα κίνημα που, όταν αποκτήσει μια κρίσιμη μάζα, θα ταρκακινήσει όποιον κι αν βρίσκεται στο Λευκό Οίκο, στο Κογκρέσο, για την αλλαγή της εθνικής πολιτικής στα θέματα του πολέμου και της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Ας θυμηθούμε ότι ακόμα και όταν υπάρχει ένας «καλύτερος» υποψήφιος, η διαφορά δεν θα έχει κανένα νόημα, εκτός αν η δύναμη των ανθρώπων επιβληθεί ή ίδια με τρόπους που ο ένοικος του Λευκού Οίκου θα θεωρήσει επικίνδυνο να αγνοήσει».

Τιμή, λοιπόν, στον Χάουαρντ Ζιν για τη σοφία και την ενέργεια που έφερε στο αμερικανικό παρελθόν. Και τιμή στους ακτιβιστές και των υποστηρικτές της Κατάληψης της Γουόλ Στριτ για τη σοφία και την ενέργεια που φέρνουν στη σύγχρονη αμερικανική ιστορία στην εποχή της βάρβαρης αυτοκρατορίας, της ανισότητας και του χρηματιστικού επιχειρηματικού ολοκληρωτισμού.

Μετάφραση: Θανάσης Τοακίρης

Ο Πολ Στριτ είναι ερευνητής, δημοσιογράφος και ιστορικός που μοιράζεται μεταξύ Σικάγο και Λιοβα. Τα τελευταία βιβλία του είναι: «The Empire's New Clothes: Barack Obama in the Real World of Power» (Ιούλιος 2010) και «Crashing the Tea Party: Mass Media and the Campaign to Remake American Politics» (2011). Το κείμενο είναι απόσπασμα από το άρθρο του «This is Three Years Late: In Praise of Occupy Wall Street» (<http://www.zcommunications.org/this-is-three-years-late-in-praise-of-occupy-wall-street-by-paul-street>)

Ευπνάμε από έναν εφιάλτη

Μην ερωτευτείτε τον εαυτό σας, μιας και περνάμε καλά εδώ. Τα σματατζιδικά χαροκόπια δεν αξίζουν και πολλά - η αληθινή δοκιμασία της αξίας τους είναι αυτό που απομένει την επόμενη μέρα. Πώς θα αλλάξει η κανονική καθημερινή ζωή μας; Αγαπήστε τη σκληρή και υπομονετική δουλειά - δεν είμαστε στο τέλος αλλά στην αρχή. Το βασικό μας μήνυμα είναι: το ταμπού έχει σπάσει, δεν ζούμε στον καλύτερο δυνατό κόσμο, έχουμε το δικαίωμα ακόμη και την υποχρέωση να σκεφτούμε εναλλακτικές λύσεις. Ο δρόμος μπροστά μας είναι μακρύς, και σύντομα θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε τα πραγματικά δύσκολα ερωτήματα - ερωτήματα που δεν αφορούν το τι δεν θέλουμε, αλλά τι θέλουμε. Ποια κοινωνική οργάνωση μπορεί να αντικαταστήσει τον υπαρκτό καπιταλισμό; Τι είδους νέους ηγέτες χρειαζόμαστε; Είναι σαφές πως οι εναλλακτικές λύσεις του 20^{ου} αιώνα δεν λειτουργούν.

Γι' αυτό, μην κατηγορείτε τους ανθρώπους και τις συμπεριφορές τους: το πρόβλημα δεν είναι η διαφθορά ή η απληστία, το πρόβλημα είναι το σύστημα που σας ωθεί στη διαφθορά. Η λύση δεν είναι «Κεντρική Οδός και όχι Γουόλ Στριτ», αλλά να αλλάξουμε το σύστημα στο οποίο η «Κεντρική Οδός» δεν μπορεί να λειτουργήσει χωρίς τη Γουόλ Στριτ. Να προσέχετε όχι μόνο τους εχθρούς, αλλά και τους ψεύτικους φίλους που προσποιούνται ότι μας στηρίζουν, αλλά εργάζονται σκληρά για την εξασθένιση της διαμαρτυρία μας. Με τον ίδιο τρόπο που πίνουμε καφέ χωρίς καφεΐνη, μπήρα χωρίς αλκοόλ, παγωτό δίχως λιπαρά, θα προσπαθήσουν να μας σπρώξουν στην αβλαβή ηθική διαμαρτυρία. Όμως, ο λόγος που είμαστε εδώ, είναι ότι έχουμε βαρεθεί τον κόσμο όπου το να ανακινάμε τα κουτάκια της Κόκα Κόλα, να δίνουμε μερικά δολάρια για φιλανθρωπικούς σκοπούς, ή να αγοράζουμε καπουτσίνο του Starbucks, όπου το 1% πηγαίνει στους φτωχούς του Τρίτου Κόσμου, αρκεί για να μας κάνει να αισθανόμαστε καλά. Μετά την εξωτερική ανάθεση εργασιών και βασανιστηρίων, μετά και την έναρξη της ανάθεσης των ερωτικών μας ραντεβού σε τρίτους από τα γραφεία συναινεσιών, είδαμε ότι για μεγάλο χρονικό διάστημα επιτρέψαμε ακόμη και τις πολιτικές μας υποχρεώσεις να ανατεθούν σε εξωτερικούς συνεργάτες - τις θέλουμε πίσω.

Ποιοι είμαστε;

Θα μας πουν πως είμαστε αντι-αμερικανός. Αλλά όταν οι συντηρητικοί φονταμενταλιστές σάς λένε ότι η Αμερική είναι ένα χριστιανικό έθνος, να θυμάστε τι είναι ο Χριστιανισμός: το Άγιο Πνεύμα, η ελεύθερη ισότιμη κοινότητα των πιστών που η αγάπη τους ενώνει. Εμείς εδώ είμαστε το Άγιο Πνεύμα, ενώ στη Γουόλ Στριτ είναι οι ειδωλολάτρες που λατρεύουν ψευτικά είδωλα.

Θα μας πουν πως είμαστε βίαιοι, ότι η ίδια η γλώσσα μας είναι βίαιη: κατάληψη, και ούτω καθεξής. Ναι είμαστε βίαιοι, αλλά μόνο αν υποθέσουμε ότι και ο Μαχάτμα Γκάντι ήταν βίαιος. Είμαστε βίαιοι επειδή θέλουμε να δοθεί ένα τέλος στην πορεία που έχουν πάρει τα πράγματα. Αλλά τι είναι αυτή η καθαρό συμβολική βία μπροστά στη βία που απαιτείται για την υποστήριξη της ομαλής λειτουργίας του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος;

Μας αποκαλούν «χαμένους» («losers») - αλλά πραγματικά χαμένοι δεν είναι αυτοί της Γουόλ Στριτ; Δεν είναι αυτοί που έχουν διασωθεί με τις εκατοντάδες διεσκατομμυρίων από τα δικά σας χρήματα; Σας αποκαλούν σο-

Του Σλαβόι Ζίτσεκ

σιαλιστές, αλλά στις ΗΠΑ, υπάρχει ήδη ο σοσιαλισμός των πλουσίων. Θα σας πουν ότι δεν σέβαστε την ιδιωτική ιδιοκτησία, αλλά είναι οι κερδοσκοπικές της Γουόλ Στριτ που οδήγησαν στην κατάρρευση του 2008 και στην καταστροφή πολλών ιδιωτικών περιουσιών, που χιτίστηκαν με ιδρώτα ως εάν να τις καταστρέφαμε τυχημερόν - απλά σκεφτείτε τις χιλιάδες κατοικίες που έχουν κατασχεθεί...

Δεν είμαστε κομμουνιστές, αν με τον όρο «κομμουνισμός» εννοούμε το σύστημα που επέζησε κατέρρευσε το 1990 -και να θυμάστε ότι οι κομμουνιστές που βρίσκονται ακόμη στην εξουσία έχουν σήμερα τον πιο αδιάτακτο καπιταλισμό (στην Κίνα). Η επιτυχία του καπιταλισμού υπό τη διαχείριση των Κινέζων Κομμουνιστών είναι ένα δυσίοστο σημάδι ότι ο γάμος μεταξύ καπιταλισμού και δημοκρατίας πλησιάζει στο διαζύγιο. Η μόνη έννοια με την οποία είμαστε κομμουνιστές, είναι ότι ενδιαφερόμαστε για τα κοινά -τα κοινά της φύσης, της γνώσης- που απειλούνται από το σύστημα.

Θα σας πουν ότι ονειρεύεστε, όμως πραγματικός φαντασμός είναι εκείνοι που πιστεύουν ότι τα πράγματα μπορούν να συνεχιστούν επί' αόριστον έτσι όπως είναι, απλώς με κάποιες διακοσμητικές αλλαγές. Δεν είμαστε ονειροπόλοι, είμαστε το ζήτημα από ένα όνειρο που μετατρέπεται σε εφιάλτη. Δεν καταστρέφουμε τίποτα, είμαστε απλώς μάρτυρες του τρόπου με τον οποίο το σύστημα αυτοκαταστρέφεται σταδιακά. Όλοι γνωρίζουμε την κλασική σκηνή από τα κινούμενα σχέδια: η γάτα φθάνει σε ένα γκερεμό, αλλά συνεχίζει να περπατά αγνοώντας το γεγονός ότι δεν υπάρχει έσφαρος κάτω από τα πόδια της. Η γάτα αρχίζει να κλάψει μόνο όταν κοιτάξει προς τα κάτω και παίρνει χαμπάρι την άβυσσο. Αυτό που κάνουμε, είναι απλώς να υπενθυμίζουμε σ' εκείνους που βρίσκονται στην εξουσία να κοιτάζουν προς τα κάτω...

Μπορούμε να αλλάξουμε τον κόσμο;

Είναι, λοιπόν, πραγματικά δυνατή η αλλαγή; Σήμερα, το δυνατό και το αδύνατο καταβήχονται με έναν παράενο τρόπο. Στους τομείς των ατομικών ελευθεριών και της επι-

στημονικής τεχνολογίας, το αδύνατο γίνεται ολοένα και πιο πιθανό (ή έτσι μας λένε): «τίποτα δεν είναι αδύνατο», «μπορούμε να απολαμβάνουμε το σεξ σε όλες τις διεστραμμένες εκδοχές του». Ολόκληρα αρχαία μουσική, ταινιών και τηλεοπτικών σειρών είναι διαθέσιμα για «κατέβασμα». Τα διαστημικά ταξίδια είναι διαθέσιμα σε όλους (όσοι διαθέτουν τα χρήματα...) Μπορούμε να ενισχύσουμε τις φυσικές και ψυχικές ικανότητες μας με παρεμβάσεις στο γονιδίωμα, φτάνοντας στο τεχνο-γνώστικό όνειρο της επίτευξης της αθανασίας μετατρέποντας την ταυτότητά μας σε ένα πρόγραμμα λογισμικού.

Από την άλλη πλευρά, στον τομέα των κοινωνικών και οικονομικών σχέσεων, βομβαρδίζουμε συνεχώς από ένα Δεν Μπορείτε να... συμμετέχετε σε συλλογικές πολιτικές πράξεις (οι οποίες συνεπαγόνται υποχρεωτικά την ολοκληρωτική τρομοκρατία), ή να προσκολλάστε στο παλιό κράτος πρόνοιας (σας κάνει μη ανταγωνιστικούς και οδηγεί σε οικονομική κρίση), ή να αυτό-απομονώνεστε από την παγκόσμια αγορά, και ούτω καθεξής. Όταν επιβάλλονται μέτρα λιτότητας, μάς εναλλαμβάνουν συνεχώς πως αλλά αυτό είναι που πρέπει να γίνει. Ίσως, ήρθε η ώρα να αναστρέψουμε αυτές τις συντεταγμένες του τι είναι εφικτό και τι είναι αδύνατο. Ίσως, δεν μπορούμε να γίνουμε αθάνατοι, μπορούμε, όμως, να έχουμε περισσότερη αλληλεγγύη και υγειονομική περίθαλψη;

Στα μέσα Απριλίου 2011, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ανέφεραν ότι η κινεζική κυβέρνηση έχει απαγορεύσει να προβάλλονται, στην τηλεόραση και στις αίθουσες, ταινίες που ασχολούνται με ταξίδια στο χρόνο και εναλλακτική ιστορία, με το επιχειρήμα ότι οι εν λόγω ιστορίες εισάγουν την επιπολαιότητα σε σοβαρά ιστορικά θέματα. Ακόμη και η φανταστική απόδραση σε εναλλακτικές πραγματικότητες θεωρείται πολύ επικίνδυνη. Εμείς στη φιλελεύθερη Δύση δεν χρειαζόμαστε μια τέτοια ρητή απαγόρευση: η ιδεολογία ασκεί αρκετή υλική εξουσία φροντίζοντας να μην παίρνονται στα πολύ σοβαρά οι εναλλακτικές ιστορικές αφηγήσεις. Είναι εύκολο για μας να φανταστούμε το τέλος του κόσμου- θα δείτε πολλές ταινίες περί αποκάλυψης, όχι, όμως, το τέλος του καπιταλισμού.

Είστε το «κόκκινο μελάνι»;

Σε ένα παλιό ανέκδοτο από τη νεκρή Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας, ένας Γερμανός εργαζόμενος πίνει μια δουλειά στη Σιβηρία. Γνωρίζοντας πως όλη την αλληλογραφία θα την διαβάζουν λογοκριτές, λέει στους φίλους του: «Ας θεσπίσουμε έναν κώδικα: αν λάβετε ένα γράμμα από μένα γραμμένο με το κανονικό μπλε μελάνι, θα είναι αληθινό, ενώ αν είναι γραμμένο με κόκκινο μελάνι θα είναι ψεύτικο». Μετά από ένα μήνα, οι φίλοι του έλαβαν το πρώτο γράμμα γραμμένο με μπλε μελάνι: «Όλα είναι υπέροχα εδώ: τα κατστήματα είναι γεμάτα, τα τρόφιμα είναι άφθονα, τα διαμερίσματα είναι μεγάλα και θερμαίνονται σωστά, οι κινηματογραφικές αίθουσες προβάλλουν έργα από τη Δύση, υπάρχουν πολλά όμορφα κορίτσια διαθέσιμα για σχέση -το μόνο πράγμα που δεν είναι διαθέσιμο είναι το κόκκινο μελάνι.» Μήπως, δεν είναι αυτή η κατάσταση μας μέχρι τώρα; Έχουμε όλες τις ελευθερίες που θέλει κανείς -το μόνο που λείπει είναι το κόκκινο μελάνι: αισθανόμαστε ελεύθεροι, επειδή μας λείπει η ίδια η γλώσσα για να αρθρώσει την ανελευθερία μας. Αυτή η έλλειψη κόκκινου μελανιού σημαίνει ότι, σήμερα, όλοι οι βασικοί όροι που χρησιμοποιούμε για να ορίσουμε την παρούσα σύγκρουση -«πόλεμος κατά της τρομοκρατίας», «δημοκρατία και ελευθερία», «ανθρώπινα δικαιώματα», κλπ- είναι ψευδείς όροι άποψη, που μυστικοποιούν την αντίληψή μας περί της κατάστασης, αντί να μας επιτρέπουν να την σκεφτούμε. Εοεσίς, εδώ, δίνετε σε όλους μας το κόκκινο μελάνι.

Μετάφραση από τον ιστότοπο των εκδόσεων Verso: Θανάσης Τοακίρης

Το κείμενο είναι απομαγνητοφώνηση της ομιλίας του Σ. Ζίτσεκ στη Λίμπερι Πλάτσα, όταν είχε προσκληθεί από το κίνημα «Καταλαμβάνουμε τη Γουόλ Στριτ» για να μιλήσει.

Σημείωση: 1. «Main Street» στο πρωτότυπο, όρος που χρονολογείται από το 1745 και υποδηλώνει το «μέσο άνθρωπο του λαού», που ενδέχεται να είναι συντηρητικός και στενόμυαλος.